

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport bestond bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan het kabinet over de brief COVID-19 Update stand van zaken, paragraaf 6 «Versoepeling maatregelen voor mensen met een kwetsbare gezondheid» van 19 mei 2020 (Kamerstuk 25 295, nr. 351).

De voorzitter van de commissie,
Lodders

De adjunct-griffier van de commissie,
Krijger

Inhoudsopgave	blz.
I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
II. Reactie van het kabinet	13

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de stand van zakenbrief rondom COVID-19 paragraaf 6: «Versoepeling maatregelen voor mensen met een kwetsbare gezondheid». Genoemde leden zijn blij dat door de versoepelingen kwetsbare mensen in staat worden gesteld de aandacht en liefde te ontvangen van hun dierbaren. Op die manier wordt het weer wat menselijker, terwijl aan de andere kant nog steeds waakzaamheid wordt betracht en bescherming wordt geboden tegen infecties door het coronavirus. Het is belangrijk dat het voor iedereen zo duidelijk en inzichtelijk mogelijk is wat er gaat gebeuren. Genoemde leden hebben daarom de volgende vragen.

Nu Nederland een andere fase is ingegaan, waarin meer maatwerk mogelijk is, vragen de leden van de VVD-fractie of dat nu ook daadwerkelijk meer gekeken wordt naar individuele behoeften en de kwaliteit van leven van kwetsbare mensen. Wordt bijvoorbeeld de kwaliteit van leven nu zwaarder meegewogen in de besluitvorming bij de versoepeling van de maatregelen en mogelijk strengere bezoekerregelingen in de toekomst als er weer een piek van infecties komt? Zo ja, hoe dan? Zo niet, waarom niet?

6.1 Ouderen met een kwetsbare gezondheid die thuis wonen

De leden van de VVD-fractie vragen welk inzicht er is over de gegroeide groep ouderen met een kwetsbare gezondheid. Is bekend hoeveel van hen op korte termijn zorg vanuit de Wet langdurige zorg (Wlz) nodig hebben en welk deel daarvan zorg in een verpleeghuis betreft? In hoeverre is een groter beroep gedaan op Wmo-voorzieningen (Wet maatschappelijke ondersteuning) en wijkverpleging tijdens de coronacrisis? Hoe verhoudt zich deze toename van het aantal en de zorgvraag met de afname van het budget dat beschikbaar is voor wijkverpleging?

6.2 Ouderen in verpleeghuizen

De leden van de VVD-fractie vragen welke plannen gemaakt worden om ervoor te zorgen dat bij een eventuele toekomstige (regionale) uitbraak niet teruggedaan hoeft te worden naar de eerder gehanteerde strenge bezoekerregelingen. In hoeverre is er daarin de mogelijkheid tot maatwerk per regio, instelling of locatie? In hoeverre krijgen verpleeghuizen daarin inspraak?

Veel ouderen en hun dierbaren wachten in deze coronacrisis met het aanmelden voor een plek in een verpleeghuis, waardoor er een stuwmeer ontstaat van potentiële aanvragen. De leden van de VVD-fractie zijn bezorgd dat dit voor een grote opstopping met een lange wachtrij zal zorgen. Zijn de grootte en de kenmerken van deze groep bij het kabinet bekend? Zo ja, kan het kabinet deze inzichten naar de Kamer sturen? Heeft het kabinet een plan om dat stuwmeer te begeleiden? Zo ja, hoe dan? Zo niet, waarom niet? In hoeverre krijgen deze cliënten wel al Wlz-zorg, maar dan thuis? Als dat niet het geval is, is het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ) voorbereid op een (grote) toename aan indicatiestellingen?

6.3 Mensen met een beperking in een instelling

De leden van de VVD-fractie zijn blij dat ook binnen de gehandicaptenzorg versoepeling van de bezoekersregeling zal plaatsvinden. Deze leden vragen waarom logeren buiten de instelling pas per 1 juli mogelijk is. Waarom is gekozen voor die datum en is het eventueel mogelijk om die datum te vervroegen?

6.4 Mensen met een beperking thuis

Er wordt in de voorliggende brief gesproken over de noodzaak van betrokkenheid en draagvlak van zowel andere departementen dan het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport als partijen zoals Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN), de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Midden en Kleinbedrijf (MKB) Nederland. Daar zijn de leden van de VVD-fractie blij mee. Deze betrokkenheid is volgens deze leden nodig om mensen met een beperking een gelijkwaardige en volwaardige positie te geven binnen de anderhalvemetersamenleving. Hoe wordt dit streven omgezet in concreet beleid en wanneer zal het kabinet de Kamer informeren over dit beleid? Heeft het kabinet kennisgenomen van het in Australië gehanteerde model om de stem en positie van mensen met een beperking mee te nemen in de beleidsvorming? Wat is het oordeel van het kabinet van dit beleid?

6.7 Jeugdzorg, jeugd GGZ en jeugd met een beperking die (L)VB zorg ontvangt

De leden van de VVD-fractie zijn verheugd over het feit dat voor jongeren die jeugdzorg of jeugd-GGZ ontvangen, alsmede voor jeugd met een beperking dat (L)VB-zorg (Licht Verstandelijk Beperkt) ontvangt, de maatregelen worden verruimd en dat deze groepen specifiek zijn benoemd. Zij vragen opnieuw om bij de verdeling van beschermingsmiddelen nadrukkelijk oog te hebben voor de jeugdzorg en jeugd-GGZ alsmede voor (L)VB-zorg, zodat de genoemde zorg ook fysiek gegeven kan worden binnen de RIVM-eisen. Zij vragen voorts om, via de richtlijnen van het Nederlands jeugdinstituut (NJI), nadrukkelijk uit te dragen dat deze maatregelen ook invloed hebben op omgangsregelingen tussen kinderen en hun ouders.

Vragen en opmerkingen van de PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie zijn verheugd dat er weer meer ruimte komt voor bezoek. Deze leden hebben echter nog wel wat vragen en opmerkingen.

Het kabinet wil dat vanaf 1 juni iedereen een vorm van dagbesteding krijgt aangeboden. De leden van de PVV-fractie delen de mening van het kabinet dat dagbesteding zo snel mogelijk weer opgestart moet worden. Deze leden zijn dan ook benieuwd hoe het kabinet ervoor gaat zorgdragen dat ook iedereen vanaf 1 juni daadwerkelijk weer dagbesteding krijgt. Waar kunnen mensen zich melden als zij of een naaste geen dagbesteding krijgen?

De leden van de PVV-fractie vragen waarom slechts iets meer dan de helft van het aantal bewoners dat bezoek had kunnen ontvangen, ook daadwerkelijk bezoek gekregen heeft. Wat is hiervan de reden? Een aantal locaties heeft zorgen over de verdere uitrol vanwege benodigde noodzakelijke menskracht en het maatwerk dat nodig is. Sommige locaties geven aan sommige richtlijnen niet haalbaar of uitvoerbaar te vinden. Om welke richtlijnen gaat het? De leden van de PVV-fractie vinden dit zorgelijk. Het

kan toch niet zo zijn dat dit een reden is dat bewoners daardoor geen bezoek ontvangen. Welke ondersteuning kan het kabinet op dit punt geven?

Daarnaast nemen de leden van de PVV-fractie kennis van het feit dat bij de ouderen met een kwetsbare gezondheid die thuis wonen, door de bewoner en bezoeker moet worden nagegaan of niemand klachten heeft dan wel besmet is. Deze «maatregel» is ook elders ingezet, denk bijvoorbeeld aan kappers. Zij voeren dit uit door middel van een protocol. Hoe gaat dit in zijn werk bij zelfstandig wonende kwetsbare ouderen?

6.2. Ouderen in verpleeghuizen

Leren van Elkaar

De leden van PVV-fractie vragen of van de kennis en ervaring van de ziekenhuizen geleerd kan worden. In een aantal ziekenhuizen is «gewoon» nog bezoek mogelijk. Onderstaand staan huisregels van een willekeurig ziekenhuis, gevonden op zijn website. Genoemde leden vragen waarom dit niet ook bij de verpleeghuizen mogelijk is. Deze leden ontvangen hierop graag een reactie.

- *Bij aankomst bij het ziekenhuis gaat u eerst lopend door de triagepost. De medewerker vraagt u of u één of meerdere griepachtige klachten heeft gehad in de afgelopen 48 uur. Is er een mogelijke verdenking op het nieuwe coronavirus? Dan krijgt u een mondneusmasker en instructie hoe u naar de afdeling kunt gaan.*
- *Op de verpleegafdeling zijn er op maandag t/m zaterdag 2 bezoekmomenten. Per bezoekmoment mag er 1 bezoeker komen voor maximaal 1 uur. Op zon- en feestdagen mogen er gedurende de bezoektijd 2 bezoekers komen, maximaal 1 uur per bezoeker en niet tegelijkertijd.*
- *Voor een patiënt met (verdenking van) het coronavirus, geldt dat er 1x per dag 1 bezoeker mag komen.*
- *Er mag geen bezoek meer mee naar de dagbehandeling. U mag meelopen met uw familie/naaste tot aan de afdeling. Daar kunt u afscheid nemen en kunt u naar huis. U krijgt telefonisch bericht wanneer u uw familie/naaste weer op kunt halen.*
- *Voor de intensive care gelden de volgende afspraken: COVID-19 positieve patiënten: 1 x per dag 2 bezoekers op afspraak. Voor de overige patiënten: 2 x per dag 2 bezoekers. Per keer maximaal 2 bezoekers. Het mogen verschillende bezoekers zijn, maar liefst dezelfde personen.*

De leden van de PVV-fractie constateren dat verpleeghuizen hard geraakt zijn door de verspreiding van COVID-19. Onvoldoende ventilatie zou een reden kunnen zijn voor de vele besmettingen. Welke voorzorgsmaatregelen gaat het kabinet nemen op dit punt? Worden instellingen hierover voorgelicht? Zo nee, waarom niet?

De leden van de PVV-fractie willen weten, nu steeds meer onderzoeken erop wijzen dat er nauwelijks kans is op besmetting in de buitenlucht, of dit meegegeven wordt aan instellingen om bezoek vooral in de buitenlucht te laten plaatsvinden. Zeker nu de temperatuur dit ook toestaat. Zo nee, waarom niet?

6.3. Mensen met een beperking in een instelling

In de gehandicaptensector moet per 1 juli met iedere cliënt een passende afspraak gemaakt zijn voor logeren buiten de instellingen. Kinderen willen heel graag weer eens naar huis, naar hun ouders. Inmiddels is bekend dat

het de bedoeling is dat de verpleeghuizen hun bezoeksregeling niet per 15 juli maar per 15 juni verruimen, een maand eerder. De leden van de PVV-fractie vragen of het mogelijk is maatregelen binnen de gehandicap-tensector ook eerder te versoepelen en dan met name de logeermogelijk-heden. Zo nee, waarom niet?

Vragen en opmerkingen van de CDA-fractie

Algemeen

De leden van de CDA-fractie vinden het fijn dat mensen met een kwetsbare gezondheid weer bezoek kunnen ontvangen en dat de dagbesteding weer wordt opgestart. Voor zowel ouderen met dementie voor als mensen met een verstandelijke beperking was het niet altijd duidelijk en werd het niet altijd goed begrepen waarom deze maatregelen nodig zijn. Het betekent voor deze groepen veel dat zij hun naasten weer kunnen zien.

6.1 Ouderen met een kwetsbare gezondheid die thuis wonen

Ouderen met een kwetsbare gezondheid die thuis wonen en hun mantelzorgers zijn gebaat bij dagbesteding. De leden van de CDA-fractie vragen of hierbij echter ook sprake is van het bieden van maatwerk. Genoemde leden kunnen zich voorstellen dat de ene situatie niet de andere is. Is daar ruimte voor? Er wordt gewerkt aan een protocol om per 1 juni het collectief vervoer per taxi weer op te starten. Kan het kabinet uiteenzetten hoe de opstartfase verloopt?

6.2 Ouderen in verpleeghuizen

De leden van de CDA-fractie komen bij de versoepeling van de bezoeksre-geling in de verpleeghuizen. In bovengenoemde brief stelt het kabinet dat een aantal locaties zorgen heeft over de verdere uitrol vanwege de benodigde menskracht en het maatwerk dat nodig is. Genoemde leden begrijpen dat hier (extra) menskracht voor nodig is en dat dit het nodige van instellingen vraagt. Deze leden vinden het van groot belang dat maatwerk geboden kan worden. Denk bijvoorbeeld aan de situatie dat een echtpaar in het verpleeghuis woont en een van de partners overleden is. Dan moet er toch ruimte zijn om, door middel van bezoek, de achterge-bleven partner troost te bieden? Deze leden zien dat het per locatie en/of zorgaanbieder verschilt in hoeverre maatwerk geboden wordt en dat het effect hiervan op de bewoners van die betreffende instelling groot is. De leden van de CDA-fractie vragen of het klopt dat voor mensen in een aanleunwoning met dezelfde ingang als het verpleeghuis dezelfde bezoeksregels gelden als in het verpleeghuis. Waarom is hiervoor gekozen? Naast bezoek is dagbesteding belangrijk voor de verpleeghuisbewoner, zeker voor bewoners die weinig of nog geen bezoek krijgen. Het kabinet stelt in de voorliggende brief dat per 1 juni voor iedere cliënt een goede invulling van dagbesteding in de instelling aanwezig is. De leden van de CDA-fractie vinden dit een goed streven, maar vragen wel of dit in elke instelling uitvoerbaar is. Kortom, deze leden horen graag voor het notaoverleg Care van 15 juni bij hoeveel verpleeghuizen dagbesteding wordt aangeboden.

6.3 Mensen met een beperking in een instelling

De leden van de CDA-fractie begrijpen het toch goed dat een deel van de doelgroep in deze instellingen, lichamelijk gezien, niet tot de kwetsbare doelgroep behoort? Heeft het kabinet er zicht op hoe hier binnen

instellingen met verschillende meer en minder kwetsbare doelgroepen mee wordt omgegaan?

Dan dient er per 1 juni voor iedere cliënt, zowel degenen die in instellingen wonen als degenen die thuis of in een kleinschalig wooninitiatief wonen, op een goede manier invulling gegeven te worden aan dagbesteding, zo leden de leden van de CDA-fractie. Kan het kabinet het begrip «goede manier» nader invullen? Een deel van deze doelgroep zal immers bij een dagbestedingsactiviteit niet begrijpen waarom een afstand van anderhalve meter moet worden aangehouden.

6.4 Mensen met een beperking thuis

De groep mensen met een beperking of chronische ziekte die thuis woont betreft zowel mensen met als zonder een verhoogd gezondheidsrisico. Voor mensen met een beperking zonder verhoogde gezondheidsrisico's is de anderhalvemetersamenleving niet praktisch uitvoerbaar. De leden van de CDA-fractie lezen dat volgens het kabinet mensen op voet van gelijkheid kunnen blijven meedoen, maar dat zij daar soms (ook praktische) ondersteuning bij nodig hebben. Hoe ziet het kabinet dit voor zich?

6.8 PGB-wooninitiatieven

De leden van de CDA-fractie lezen verder in paragraaf 6.8 van de brief dat financiële problemen kunnen ontstaan als bewoners overlijden en er op korte termijn geen nieuwe bewoners gevonden kunnen worden. Het wooninitiatief en het zorgkantoor kijken vervolgens binnen de geldende regelgeving naar de voor dit initiatief best passende oplossing voor de financiële problemen. Kan het kabinet aangeven hoeveel pgb-wooninitiatieven zich inmiddels bij de zorgkantoren gemeld hebben? Aan welke passende oplossingen wordt gedacht of welke passende oplossingen zijn aan wooninitiatieven aangeboden?

Vragen en opmerkingen van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie zijn verheugd met het feit dat het bezoekverbod in verpleeghuizen en de gehandicaptensector de komende weken verder zal worden versoepeld. De situatie waarin de – veelal kwetsbare – bewoners van deze instellingen voor langere tijd geen of slechts een enkele naaste op bezoek mochten krijgen, werd ondraaglijk en onmenselijk. Nog altijd doen zich schrijnende gevallen voor. Terwijl het in deze crisis ook om iemands kwaliteit van leven gaat. Tegelijkertijd moet natuurlijk waakzaamheid betracht worden ten aanzien van de veiligheid van alle bewoners. Deze leden pleiten daarom voor een combinatie van maatwerk en een betere ondersteuning aan de zorginstellingen, zodat zij dit maatwerk ook echt kunnen bieden. Genoemde leden hebben in dit verband enkele vragen.

De leden van de D66-fractie willen het kabinet allereerst graag vragen om een korte reflectie te geven op de situatie in de verpleeghuizen in de afgelopen maanden. Hoe wordt hierop teruggekeken? Is het kabinet van mening dat achteraf gezien al op een eerder moment op een verantwoorde wijze bezoek van naasten toegelaten had kunnen worden? Zo ja, hoe? Zo nee, waarom niet? Welke lessen heeft het kabinet geleerd en welke lessen worden meegenomen bij een eventuele tweede golf van coronabesmettingen? Zijn de verpleeghuizen en instellingen in de gehandicaptensector nu voldoende geëquipeerd om in dat geval een veilige omgeving te bieden voor bewoners en personeel, waarbinnen ruimte blijft voor de menselijke maat en bezoek door naasten? Deze leden achten het van fundamenteel belang dat iedere instelling coronaproof is, mocht er een tweede golf komen. Ook vinden de leden van de D66-fractie

dat alles op alles gezet moet worden om te voorkomen dat bij een eventuele tweede golf bewoners zo lang geen of weinig bezoek mogen ontvangen. Deze leden ontvangen hierover graag een reactie.

De leden van de D66-fractie hebben voorts vragen over de stapsgewijze versoepeling van de bezoeksregeling voor mensen in een verpleeghuis. Allereerst hebben zij vragen over de pilot waardoor sinds 11 mei 2020 op 26 verpleeghuislocaties beperkt bezoek is toegestaan. Kan het kabinet nader toelichten wat de exacte doelstellingen waren van deze pilot? Was de pilot mede bedoeld om te kijken of er extra besmettingen zouden komen als gevolg van de toelating van het bezoek? Zo ja, wat zijn de voorlopige resultaten? Voorts vragen genoemde leden wat tot nog toe geleerd is van deze pilot. Klopt het dat het gecontroleerd bezoek voor mensen met dementie juist prettiger was of kan zijn? In de eerste monitor van de pilot lezen deze leden dat de handreiking die door betrokken veldpartijen is opgesteld, bij de implementatie van de bezoeksregeling niet tot wisselend is gebruikt. Sommige verpleeghuizen gaven aan richtlijnen niet haalbaar of uitvoerbaar te vinden.¹ Deze leden zijn benieuwd naar de opvatting van het kabinet hierover. Te meer daar zij in de voorliggende brief van 19 mei jl. lezen dat de bredere versoepeling die per 25 mei jl. is ingegaan, slechts mogelijk is geworden onder de voorwaarde dat deelnemende instellingen voldoen aan alle eisen in de handreiking. Wordt dit nu actief gehandhaafd en gecontroleerd? Zo ja, hoe en door wie? Welk doel dient de handreiking volgens het kabinet precies? Voorts zijn genoemde leden er benieuwd naar wanneer zij de volgende resultaten uit de monitoring tegemoet kunnen zien. Deze leden ontvangen hierover graag een reactie.

De leden van de D66-fractie constateren dat, zoals al aangegeven, per 25 mei de bezoeksregeling voor mensen in een verpleeghuis is versoepeld. Een welkome stap, waardoor de meeste bewoners nu eindelijk weer één naaste mogen ontvangen. Maar één vaste bezoeker leidt nog altijd tot schrijnende gevallen en praktisch onwerkbaar situaties. Bijvoorbeeld dat een bewoner moet kiezen tussen het zien van zijn of haar echtgenoot of een van de kinderen. Kan het kabinet nader toelichten waarom hiervoor is gekozen? Kan nader worden onderbouwd wat deze maatregel bijdraagt aan het tegengaan dan wel voorkomen van de verspreiding van het coronavirus, in vergelijking met alle andere voorzorgsmaatregelen die bewoners, bezoekers en zorginstellingen zelf in acht nemen? Genoemde leden lezen verder in de brief van het kabinet van 3 juni jl.² dat 709 verpleeghuislocaties deze versoepelde bezoeksregeling met één vaste bezoeker per bewoner toepassen. Klopt het dat er rond de 2.500 locaties zijn in Nederland en dus nog altijd in minder dan een derde deel van alle locaties een naaste op bezoek mag komen bij de bewoners (peildatum 2 juni)?

De leden van de D66-fractie zijn blij met het feit dat hier per 15 juni verbetering in komt. In de brief COVID-19 Update stand van zaken van 3 juni jl. lezen deze leden dat vanaf dan elke locatie geacht wordt de versoepelde bezoeksregeling te hanteren en dat tevens wordt toegestaan dat elke bewoner meerdere bezoekers mag ontvangen. Gelet op het feit dat veel locaties nu nog helemaal geen bezoek ontvangen, vragen deze leden wel of het kabinet – op basis van informatie van brancheverenigingen ActiZ en ZorgthuisNL – een indicatie kan geven van het aantal verpleeghuizen dat vanaf 15 juni daadwerkelijk meerdere bezoekers per bewoner kan toelaten. Hoe verhoudt zich dit tot het aantal verpleeghuizen

¹ Radboud Universiteit, Maastricht University, 18 mei 2020, «Gefaseerde en gecontroleerde aanpassing van de bezoeksregeling in verpleeghuizen: Indrukken week 1»

² Kamerstuk 25 295, nr. 386

dat hier niet toe in staat is? Op welke wijze worden bewoners en naasten geïnformeerd over de wijziging qua bezoekers en de daarbij te hanteren richtlijn?

De leden van de D66-fractie ontvangen zelf ook reeds signalen dat sommige verpleeghuizen organisatorisch niet klaar zijn voor de geplande versoepeling op 15 juni. Daarnaast krijgen deze leden veel berichten van burgers over het uniforme beleid in instellingen, waarbij geen ruimte is voor maatwerk op basis van het type cliënt of de wensen van de bewoner en zijn of haar naasten. Deze leden begrijpen dat dit maatwerk voor instellingen buitengewoon lastig is. Het vergt een goede planning, slimme inrichting en goede begeleiding. Kortom, veel tijd en menskracht. Tegelijkertijd is juist een vrijere invulling van de bezoeksregeling van groot belang. Het biedt ruimte voor menswaardigheid. Genoemde leden vinden het goed dat de kennis en ervaring die nu worden opgedaan in beeld wordt gebracht en verspreid. Er is echter meer nodig om verdere versoepeling en maatwerk binnen elke instelling mogelijk te maken. De leden van de D66-fractie verwachten daarom een prominentere rol van het kabinet in de ondersteuning van alle instellingen. Hoe gaat het kabinet deze ondersteuning via de antibioticaresistentie-zorgnetwerken en «Waardigheid en Trots op locatie» samen met koepelorganisaties concreet vormgeven? Hoeveel fte op het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport is met de ondersteuning van verpleeghuizen bezig? Zou het kabinet bijvoorbeeld kunnen helpen met de opzet van een standaard ICT-systeem om bezoek te plannen en registreren, ook om bij een mogelijke uitbraak besmettingen eenvoudig te kunnen detecteren?

De leden van de D66-fractie vragen voorts of naast maatwerk op basis van het type cliënt en de wensen van diegene en zijn of haar naasten, niet ook op andere niveaus meer maatwerk geleverd zou kunnen worden, ten opzichte van de huidige generieke regels. Is bijvoorbeeld maatwerk op regio-niveau mogelijk, in relatie tot het aantal besmettingen in een bepaald gebied? Of zou voor meer maatwerk per verpleeghuislocatie kunnen worden gekeken naar de mogelijkheden van het gebouw zelf, zo vragen deze leden. Is het daarnaast een optie om de mogelijkheid te bieden bezoek per locatie op- of af te schalen, al naar gelang de situatie in het verpleeghuis?

De leden van de D66-fractie constateren dat de regelgeving op het gebied van bezoek voor mensen in de gehandicaptensector ruimhartiger was dan in de verpleeghuiszorg. Niettemin is ook in deze sector meer versoepeling en maatwerk nodig. Sinds de uitbraak van het virus is bezoek maar zeer beperkt mogelijk, hetgeen grote impact kan hebben op de fysieke en/of emotionele gezondheid. Deze leden achten een goede ondersteuning van zorginstellingen vanuit het Ministerie van VWS en de veldpartijen daarom noodzakelijk, zodat meer maatwerk en veilig bezoek in elke instelling mogelijk wordt. Zij horen graag van het kabinet hoe hij hieraan wil bijdragen, aan de hand van concrete maatregelen in de komende weken en maanden. Voorts vragen deze leden naar de beleidseffecten van de uitkomsten van het RIVM-onderzoek naar de gevolgen van het coronavirus voor kinderen en hun rol bij de verspreiding ervan, daar waar het gaat om kinderen met een beperking.

De leden van de D66-fractie zijn daarnaast benieuwd wat de versoepelingen in zowel de verpleeghuizen als in de gehandicaptensector betekenen voor de locatie van de dagbesteding.

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van het advies van de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving, getiteld «(Samen)leven is meer dan overleven, Breder kijken en kiezen in tijden van corona».³ De Raad pleit in het eerste thema van dit advies net als genoemde leden voor maatwerk. Daarbij benadrukt de Raad dat het van belang is om de komende tijd ruimte te creëren en te behouden voor het goede gesprek over kwaliteit van leven en waardig sterven. Het voorkomen en vertragen van besmetting is één aspect van kwaliteit van leven in plaats van het enige aspect, aldus de Raad. Kan het kabinet een algemene reactie geven op het advies van de Raad en daarnaast tevens ingaan op elk van de individuele aanbevelingen die de Raad in het eerste thema doet?

Vragen en opmerkingen van de GroenLinks-fractie

De leden van de GroenLinks-fractie hebben kennisgenomen van het onderzoek van de Maastricht University en Radboud Universiteit naar de bezoekregeling in verpleeghuizen. Tevens hebben genoemde leden kennisgenomen van de overheidsrichtlijnen rondom de bezoekregeling. Deze leden hechten eraan op te merken dat zij veel begrip hebben voor de wens van (groot)ouders en (klein)kinderen om elkaar weer te zien. Sinds de invoering van de zogenoemde «intelligente» *lockdown* hebben veel ouderen in verpleeghuizen weinig fysiek contact gehad met de buitenwereld. Tegelijkertijd delen deze leden het uitgangspunt dat juist de meest kwetsbaren bescherming moeten krijgen tegen het COVID-19 virus. De leden van de GroenLinks-fractie hebben hierover nog enkele vragen.

De leden van de GroenLinks-fractie constateren dat uit genoemd onderzoek blijkt dat grote verschillen bestaan tussen verpleeghuizen onderling over de vraag wie op bezoek kan komen. Zo zijn er locaties die slechts voor een specifieke selectie bewoners bezoek toelaten, terwijl andere locaties aangeven dat alle bewoners bezoek mogen ontvangen. Sommige locaties geven aan de richtlijnen niet haalbaar of uitvoerbaar te vinden. Deze leden vragen een reflectie van het kabinet hierover. Is het kabinet het met de leden van de GroenLinks-fractie eens dat geen sprake moet zijn van willekeur? Moet de uitvoering van de bezoekregeling, zoals het wel of niet dragen van handschoenen en mondkapjes, niet uniform zijn? In hoeverre speelt schaarste aan persoonlijke beschermingsmaterialen en schaarste aan mankracht mee in de uitvoering van de bezoekregeling? Wat zijn de ervaringen van de verruiming van de bezoekregeling binnen gehandicapteninstellingen? Tenslotte vragen genoemde leden in hoeverre de nieuwste wetenschappelijke inzichten over de verspreiding van het virus via aerosols invloed hebben op de richtlijnen van de bezoekregeling. Kan deze vraag voorgelegd worden aan het Outbreak Management Team (OMT), zo vragen deze leden.

Vragen en opmerkingen van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de bezoekregeling in verpleeghuizen en de gehandicaptensector in paragraaf 6 van de voorliggende brief. Deze leden vinden het fijn dat na een moeilijke periode bewoners in verpleeghuizen en in de gehandicaptensector weer bezoek mogen ontvangen van hun familie, mantelzorgers en/of vrienden.

Het kabinet geeft in zijn brief aan dat het aantal besmettingen of verdenkingen op besmettingen in verpleeghuizen en in gehandicaptenzorginstellingen elke week afneemt. De leden van de SP-fractie vragen of het kabinet de huidige stand van zaken kan geven en ook op termijn hoe het

³ Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (RVS), 3 mei 2020, «(Samen)leven is meer dan overleven», documentnr. 2020D16928

aantal besmettingen zich verhoudt tot de versoepeling van de bezoekersregeling in beide zorgsectoren.

De leden van de SP-fractie vragen hoe de inspraak van bewoners, cliëntenraden en personeel is geregeld in verpleeghuizen en gehandicaptenzorginstellingen. Als zorginstellingen strengere regels hanteren dan de regeling voorschrijft, wat zijn dan de rechten van bewoners en familieleden? Indien bezoek ingeperkt wordt of de kwaliteit van zorg en/of leven onder druk komt te staan, welke rechten hebben bewoners en familieleden dan en waar kunnen zij naartoe om dit te melden? Kan het kabinet dit toelichten?

De leden van de SP-fractie vragen of de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) een taak heeft gekregen om te monitoren hoe de bezoekersregeling verloopt en of de IGJ eventueel maatregelen neemt indien het niet goed gaat of dreigt te gaan. Kan de IGJ ingrijpen wanneer zorginstellingen te strenge maatregelen nemen waardoor bezoek ernstig wordt ingeperkt of waar de kwaliteit van zorg en/of leven in het geding raakt? Kan het kabinet aangeven wat de bevindingen van de IGJ tot nu toe zijn? Indien de IGJ hierin nog geen taak heeft, is het kabinet dan bereid haar te vragen alsnog te onderzoeken hoe de bezoekersregeling wordt geïmplementeerd en in te grijpen waar het niet goed gaat?

Uit de eerste indrukken van de Maastricht University en de Radboud Universiteit ⁴ kan worden opgemaakt dat er een gevarieerd beeld is hoe de bezoekersregeling in verpleeghuizen is geïmplementeerd. Zo zou de beschikbare handreiking door zorgaanbieders niet of wisselend worden gebruikt. Ook zijn grote verschillen te zien in de uitvoering van de bezoekersregeling. De leden van de SP-fractie vragen het kabinet waarom de handreiking zo weinig is opgepakt door zorgaanbieders, waardoor in elke locatie nu ander beleid is. Vindt het kabinet dit wenselijk? Indien dat niet het geval is, welke maatregelen kan het kabinet nemen om te zorgen dat meer eenduidig beleid in de verpleeghuizen ingezet wordt bij de bezoekersregeling?

Uit de eerste indrukken blijkt ook dat een aantal zorgaanbieders zorgen heeft over de verdere uitrol vanwege noodzakelijke menskracht om de bezoekersregeling te kunnen realiseren. De leden van de SP-fractie vragen het kabinet of deze zorgen weggenomen kunnen worden en of ondersteuning geboden kan worden aan zorgaanbieders om de verdere uitrol van de bezoekersregeling goed te laten verlopen.

De leden van de SP-fractie vragen tenslotte hoe de uitrol van de versoepeling van de bezoekersregeling in de gehandicaptenzorginstellingen verloopt. Genoemde leden kregen de afgelopen periode veel klachten binnen van ouders die hun kind niet mochten bezoeken, ondanks het feit dat de bezoekersregeling voor de gehandicaptenzorg soepeler was ingesteld dan de bezoekersregeling in verpleeghuizen. Kan het kabinet aangeven of besturen van gehandicaptenzorginstellingen nog steeds te strenge regels hanteren of dat dit beleid nu beter gaat met de versoepeling van de bezoekersregeling? Kan het kabinet dit nader toelichten?

Vragen en opmerkingen van de PvdA-fractie

De leden van de fractie van de Partij van de Arbeid (PvdA) hebben met belangstelling kennisgenomen van de versoepeling van de bezoekersregelingen in verpleeghuizen en de gehandicaptensector. Genoemde leden

⁴ Radboud Universiteit, Maastricht University, 18 mei 2020, «Gefaseerde en gecontroleerde aanpassing van de bezoekersregeling in verpleeghuizen: Indrukken week 1»

erkennen dat mensen die in deze sectoren zorg ontvangen de afgelopen maanden een ongekend zware tijd hebben doorgemaakt en zijn daarom opgelucht dat nu van versoepeling sprake kan zijn. Deze leden hebben enkele vragen over de versoepelingen zoals zij nu zijn gepland en enkele vragen over de bezoeksregelingen in de toekomst.

6.2 Ouderen in verpleeghuizen

De leden van de fractie van de PvdA erkennen dat het vinden van maatwerkoplossingen belangrijk is in het toelaten van bezoek, aangezien elk verpleeghuis een andere infrastructuur heeft. Er bestaan echter zorgen over het grote verschil in mogelijkheden bij de verschillende verpleeghuizen. Waar sommige verpleeghuizen geen enkele vorm van bezoek faciliteerden, liepen andere verpleeghuizen voorop met tijdelijke containers waarin bezoekers en ouderen elkaar vanachter plexiglas konden spreken. Hoe voorkomt het kabinet dat te grote verschillen ontstaan in deze aanpak? Op welke manier wordt een vinger aan de pols gehouden om te voorkomen dat sommige verpleeghuizen niet of nauwelijks bezoek faciliteren?

Gezien de consensus tussen wetenschappers over het feit dat een tweede golf van het coronavirus erg aannemelijk is, willen de leden van de fractie van de PvdA weten hoe het kabinet zich hierop voorbereidt bij de bezoeksregeling in verpleeghuizen. Wordt dusdanig voorbereid op de komst van de tweede golf dat een tweede bezoekverbod kan worden voorkomen? Worden in verpleeghuizen voorraden van persoonlijke beschermingsmiddelen aangelegd zodat bezoek veilig kan blijven komen in het geval van een tweede golf? Ervan uitgaande dat COVID-19 nog een tijd een risico blijft en mogelijk tijdelijk of permanent alternatieven voor het «normale fysieke bezoek» gehanteerd moeten worden, is het kabinet bereid instellingen te faciliteren in het in dit verband moeten investeren in aanpassingen van bouwkundige of andere aard (zoals bijvoorbeeld het aanschaffen van «kletsketen» en dergelijke)? Deelt het kabinet de mening van genoemde leden dat een tweede bezoekverbod dusdanig schadelijk is dat dit niet als alternatief beschouwd kan worden? Welke stappen neemt het kabinet concreet om te voorkomen dat in de toekomst ouderen geïsoleerd raken en alleen moeten sterven omdat hun familie niet bij hen mag komen? Welke organisaties worden betrokken bij het bedenken van deze plannen voor de toekomst? Is het kabinet van mening dat er alles aan gedaan moet worden om een tweede bezoekverbod te voorkomen? Ten slotte vragen de leden van de PvdA-fractie aan het kabinet of onderzoek gedaan wordt naar de geleden schade als gevolg van het bezoekverbod van de afgelopen maanden, om een duidelijk beeld te krijgen van het belang van bezoekverboden en de invloed ervan op de gezondheid van ouderen in verpleeghuizen.

6.3 Mensen met een beperking in een instelling

De leden van de fractie van de PvdA hebben soortgelijke vragen over de bezoeksregeling voor mensen met een beperking in een instelling in het geval van een tweede golf van besmettingen met het coronavirus. Wordt er dusdanig voorbereid op de komst van de tweede golf dat een tweede bezoekverbod kan worden voorkomen? Worden in de gehandicaptensector voorraden van persoonlijke beschermingsmiddelen aangelegd zodat bezoek veilig kan blijven komen in het geval van een tweede golf? Ervan uitgaande dat COVID-19 nog een tijd een risico blijft en mogelijk tijdelijk of permanent alternatieven voor het «normale fysieke bezoek» gehanteerd moeten worden, is het kabinet bereid instellingen te faciliteren in het in dat verband moeten investeren in aanpassingen van bouwkundige of andere aard (zoals bijvoorbeeld het aanschaffen van «klets-

keten» en dergelijke)? Mogen de twee vaste bezoekers die binnenkort op bezoek mogen bij een persoon die redelijkerwijs geen anderhalve meter afstand kan houden nog steeds komen indien er een tweede golf is? Deelt het kabinet de mening van genoemde leden dat een tweede bezoekverbod dusdanig schadelijk is dat dit niet als alternatief beschouwd kan worden? Welke stappen neemt het kabinet concreet om te voorkomen dat mensen met een handicap geïsoleerd raken en worden blootgesteld aan maatregelen die zij simpelweg niet kunnen begrijpen? Welke organisaties worden betrokken bij het bedenken van deze plannen voor de toekomst? Deze leden vragen of het kabinet er alles aan doet om een tweede bezoekverbod te voorkomen. Ten slotte vragen de leden van de PvdA-fractie of het kabinet onderzoek doet naar de geleden schade als gevolg van het bezoekverbod van de afgelopen maanden om een duidelijk beeld te krijgen van het belang van bezoekverboden en de gevolgen ervan op de gezondheid van mensen met een beperking.

Vragen en opmerkingen van de ChristenUnie-fractie

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de actualisering van het kabinet over de versoepeling van de coronamaatregelen voor mensen met een kwetsbare gezondheid. Deze leden hebben nog enkele opmerkingen en vragen.

Voor kwetsbare groepen en hun familieleden en naasten is het fijn dat bezoek weer mogelijk wordt gemaakt zowel thuis als in instellingen, en dat er ruimte is om de versoepeling van de bezoeksregeling in verpleeghuizen te versnellen. Tegelijkertijd zien de leden van de ChristenUnie-fractie ook de risico's die verbonden zijn aan het weer toelaten van fysiek contact. Hoe wil het kabinet instellingen ondersteunen bij het zorgen dat er een goede balans is tussen hetgeen sociaal gewenst en fijn is en wat veilig en verantwoord is? Hoe worden instellingen ondersteund bij het op orde krijgen van de basisveiligheid op het gebied van hygiëne, infectiepreventie en beschermingsmiddelen? Kan het kabinet toezeggen dat er voldoende beschermingsmiddelen zijn, als bij naasten behoefte is deze preventief te gebruiken? Voorts vragen deze leden welke afspraken gemaakt zijn met instellingen om te zorgen dat bij nieuwe besmettingsgevallen snel kan worden bijgestuurd, zodat een snelle verspreiding van het virus binnen de instelling voorkomen wordt.

De leden van de ChristenUnie-fractie constateren dat in de eerste fase van de versoepeling van de bezoeksregeling veel voorzorgsmaatregelen zijn genomen door de deelnemende instellingen. Tegelijkertijd zijn er zorgen over een goede naleving van de afspraken, waardoor er nog steeds instellingen zijn die de deuren nog niet geopend hebben. Verpleeghuizen die coronavrij zijn, dienen echter op 15 juni open te gaan voor bezoekers. Hoe wordt geborgd dat verpleeghuizen die op 15 juni voor het eerst de deuren openen de bezoekersstromen in goede banen kunnen leiden, omdat ze nog niet hebben kunnen «proefdraaien»?

In de gehandicaptenzorg komt het bezoek moeizamer op gang dan in de verpleeghuiszorg en dit leidt soms ook tot frustratie bij naasten. Hoe gaat het kabinet zorgen dat de afspraken uit de routekaart worden ingevuld met een goede uitleg en heldere landelijke kaders? De leden van de ChristenUnie-vragen tevens hoe instellingen voor gehandicaptenzorg ondersteund worden bij het weer mogelijk maken van bezoek door naasten.

Naast het bezoek wordt ook de dagbesteding op specifieke locaties vanaf 1 juni weer stap voor stap opgebouwd. Een cruciale randvoorwaarde voor het opstarten van de dagbesteding is het vervoer van en naar dagbeste-

dingslocaties. De leden van de ChristenUnie-fractie vragen het kabinet of inmiddels voor iedereen duidelijk is wat de afspraken zijn voor het vervoer van en naar dagbestedingslocaties of dat er nog belemmeringen zijn.

Vragen en opmerkingen van de 50PLUS-fractie

De leden van de 50PLUS-fractie lezen in de brief COVID-19 Update stand van zaken van 3 juni jl.⁵ dat 709 locaties op 2 juni hebben aangegeven dat zij de versoepelde bezoekersregeling toepassen. Waarom zijn er nog veel locaties die de versoepelde bezoekersregeling niet toepassen? Is het realistisch dat vanaf 15 juni elke locatie de versoepelde bezoekersregeling moet toepassen?

Het is belangrijk dat goed gecommuniceerd wordt naar de bewoners en naasten. De goede communicatie zorgt ervoor dat mensen weten waar ze aan toe zijn. Hoe zorgt het kabinet ervoor dat alle bewoners en naasten goed geïnformeerd worden? Krijgen verpleeghuizen hier waar nodig extra hulp?

Maanden hebben mensen in een verpleeghuis geen bezoek kunnen krijgen. De leden van de 50PLUS-fractie hopen dat dit nooit meer hoeft te gebeuren. Hoe zorgt het kabinet ervoor dat wanneer er een tweede golf komt mensen in een verpleeghuis niet maanden zonder bezoek moeten doorbrengen?

II. Reactie van het kabinet

⁵ Kamerstuk 25 295, nr. 386